

PROGRAMOVÉ PROHLÁŠENÍ

kandidáta na rektora Masarykovy univerzity

prof. MUDr. Martin Bareš, Ph.D.

Motto: „Člověk mnoho vydrží, má-li cíl.“ TGM

Představení kandidáta: motivace, vize, nástroje, role rektora

Po čtyřech letech v úřadu rektora opět předstupuji před akademickou obec Masarykovy univerzity (MU) jako kandidát na pozici rektora, tentokrát pro funkční období 1. 9. 2023 – 31. 8. 2027. V dubnu 2019 jsem již v prvním kole volby získal od Akademického senátu MU silný mandát a od 1. 9. 2019 jsem k rektorskému úřadu přistoupil jako ke službě celé univerzitní obci a začal plnit své programové prohlášení.

Jak je mi vlastní, od počátku svého mandátu jsem se vždy snažil pracovat systematicky, odpovědně a s velkým osobním nasazením, dobře si vědom závazku nejen vůči všem, kteří mi v roce 2019 dali svůj hlas, ale vůči celé naší akademické obci. Po celé uplynulé čtyři roky univerzitu směřuji ke kvalitě ve vzdělávání, ve vědě a výzkumu, vyzdvihuji její společenskou roli a odpovědnost, vytvářím podmínky pro její mezinárodní viditelnost. To vše s cílem, aby MU v budoucnu byla nejúspěšnější univerzitou v naší zemi a významným aktérem nejen ve středoevropském prostoru.

Rektor univerzity, která nese jméno prvního československého prezidenta a která byla založena záhy po vzniku republiky, bude vždy mít v určitém smyslu speciální odpovědnost. Nejen z tohoto důvodu, vědom si své odpovědnosti osobní, odpovědnosti vůči univerzitě i vůči širší společnosti, bych nyní chtěl akademickou obec MU – reprezentovanou Akademickým senátem – požádat o druhý rektorský mandát.

Nemám jiných úvazků kromě již jen menších povinností v neurologické ambulanci Fakultní nemocnice u svaté Anny (která je společným pracovištěm s Lékařskou fakultou MU), kde pečuji o pacienty s různými neurologickými onemocněními. Jeden důležitý závazek mimo půdu univerzity však zmíním; a považuji jej za velké ocenění nejen své práce a svých postojů a názorů, ale vlastně celé naší univerzity. Od 1. 8. 2021 jsem se stal předsedou České konference rektorů (ČKR), když jsem byl na volebním plénu tohoto uskupení v červnu 2021 zvolen již v prvním kole volby, a stal se tak historicky druhým rektorem MU, který zastával tuto pozici. V této své roli se podílím na zásadních diskusích ohledně směřování českého vysokého školství v době projednávání klíčových legislativních norem (zákon o vysokých školách, zákon o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků či debata ohledně rozpočtových pravidel). Jako důležitou vnímám také možnost zdůrazňovat význam problematiky vysokého školství v rámci Evropské unie či dalšího rozvoje mezinárodní spolupráce vysokých škol. ČKR se snažím vést jako suverénní a sebevědomou platformu hájící roli vzdělávání ve společnosti a zájmy vysokých škol též jako vědeckých a výzkumných institucí a odpovědných společenských aktérů.

Rekapitulace období 2019–2023

Jelikož osobně vyznávám rozhodování a debatu na základě faktů, dovolil bych si připomenout největší úspěchy, kterých si za uplynulé čtyřleté rektorské období zvláště cením.

Tematické oblasti největších úspěchů v letech 2019–2023:

- **Návrat Farmaceutické fakulty po 60 letech zpět na MU:** Farmaceutická fakulta (FaF) byla součástí naší univerzity v letech 1952–1960 (vznikla jako v pořadí šestá fakulta), než ji totalitní režim přesunul do jiného místa. S navrácením FaF na půdu MU došlo nejen k narovnání zjevné historické křivdy, ale především dochází k otevření nové kapitoly rozvoje v řadě důležitých oblastí: strategický rozvoj MU prostřednictvím projektu MUNI BioPharma Hub (biopharmahub.muni.cz) financovaného ze speciálního projektu Národního plánu obnovy v Univerzitním kampusu Bohunice; nové studijní programy (vznikají ve spolupráci s dalšími fakultami); interdisciplinární výzkum; spolupráce s aplikační sférou; podpora prostředí pro spin-off firmy s vizí Vědecko-technologického parku MU atd. A samozřejmě nelze opomenout hladký přechod studentek a studentů a akademického sboru FaF z VFU na MU (byť tomu zevní legislativa nebyla příliš nápomocna).

- **Komplexní zvládnutí bezprecedentní krize související s pandemií koronaviru:** Od února 2020 jsme byli všichni společně vystaveni zcela nové situaci, která nemá v moderní historii univerzity obdoby. Ihned na počátku krize jsem ustavil Krizový štáb MU, v rámci kterého jsme v průběhu dvou let řešili stovky bezpečnostních, provozních, právních, technických a administrativních problémů a otázek souvisejících s provozem a fungování univerzity v rámci koronavirové krize. S pomocí špičkových kapacit ze všech fakult jsme společně zvolili efektivní strategii, díky které se podařilo účinně chránit životy a zdraví celé univerzitní obce (z našich evidencí vyplývá, že jsme měli 50 % nakažených ve srovnání s oblastními průměry); vedle toho jsme dokázali v maximální míře zachovat provoz univerzity ve všech jejích třech hlavních rolích. A komplexním přístupem ke koronavirové krizi jsme byli příkladem i pro další vysoké školy. Ačkoliv finanční dopady koronavirové krize jsou nemalé (např. v ekonomické bilanci kolejí a menz), hospodařili jsme s přebytkovými a prorůstovými rozpočty. Dál jsme plnili svou vzdělávací roli, pokračovali ve vědeckých a výzkumných aktivitách, řešili granty. Jako univerzita jsme pochopili, že časy krize představují zároveň výzvu – pro každého z nás a pro všechny společně. A naše zvládnutí této krize souviselo také se záležitostmi spojenými s péčí o zaměstnankyně a zaměstnance MU (testování, režim home-office, fungování online, očkování apod.). Pokud jde o tuto opravdu nesnadnou kapitolu v životě naší univerzity, v souhrnu lze konstatovat, že jsme jako instituce v této zkoušce obstáli a vyšli z ní posílení. A například myšlenka Dobrovolnického centra MU („MUNI POMÁHÁ“) pochází již z března 2020, z počátku koronavirové krize, kdy jsme jako univerzita začali významně pomáhat potřebným jednotlivcům a institucím. A aktivity našeho centra pokračují až do současnosti. A Dobrovolnické centrum MU (resp. naše univerzita) za svou činnost získalo již několik významných národních i mezinárodních ocenění (mj. European Citizen's Prize udělovanou Evropským parlamentem nebo Award for Excellence in Internationalisation od Evropské asociace pro mezinárodní vzdělávání).

- **Zásadový a pevný postoj k ruské agresi na Ukrajině a reálná pomoc ukrajinským uprchlíkům:** Bezprostředně po vpádu ruské armády na území svrchované Ukrajiny v únoru 2022 MU vyjádřila svou podporu Ukrajině a agresi veřejně odsoudila (obdobný postoj jsem inicioval v rámci ČR jako její předseda). A slova podpory Ukrajině na půdě naší univerzity následovaly činy: přijali jsme několik set nových studentek a studentů, nabídli jsme pracovní pozice několika desítkám ukrajinských akademiček a vědkyň a vytvořili jsme platformu pro jejich rychlou adaptaci. A dále se připravujeme na poválečnou spolupráci s ukrajinskými univerzitami. Rovněž jsme Ukrajině pomohli např. s organizací přijímacího řízení na ukrajinské univerzity a vysoké školy. Mimo uvedenou pomoc později na půdě naší univerzity našel útočiště rovněž dlouhodobý a významný kritik ruského režimu profesor Andrej Zubov, který se stal členem akademické obce Filozofické fakulty MU.

- **Oblast vzdělávání:** Dokončili jsme podstatnou část přeměny nabídky studijních programů jejich schválením Radou pro vnitřní hodnocení – rozšíření sdruženého studia, specializací, inženýrských a profesně orientovaných programů. Byly zavedeny programové rady jako zásadní novinka systému zajišťování kvality a důležitá složka podílu studujících na vývoji a hodnocení programů. Rozvinuli jsme mechanismy pro oslovení a přijímání motivovaných a talentovaných studentek a studentů středních škol (jsou zohledněny předmětové olympiády, SOČ, jazykové certifikáty, zavedení nepodkročitelného 30. percentilu při TSP v rámci MU atd.). Rozvoj programů vyučovaných v angličtině nabral novou dynamiku. Zdařila se integrace moderních metod synchronní a asynchronní výuky za využití videokonferencí a různých druhů multimediálních studijních opor, v čemž jsme sloužili jako příklad také dalším školám (nejen TSP online v roce 2021). Došlo k posílení a standardizaci studijního poradenství a k rozvoji systému pro předcházení studijní neúspěšnosti. Probíhá rozvoj a pilotní ověření předmětů společného základu (plný náběh lze očekávat v akademickém roce 2024/25). Celouniverzitní předmětová anketa je doplněna o manažerskou nástavbu s vazbou na pravidelné vyhodnocení ze strany vyučujících a garantujících pracovišť. Započala studentská soutěž Start-Your-Business (máme za sebou 3. ročník). Byly zavedeny dvě nové ceny rektora: za dobrovolnictví a za inovace ve výuce. Došlo k významnému zjednodušení a elektronizaci agend spojených se studiem (elektronické potvrzení o studiu, elektronický zápis do studia funguje na většině fakult, elektronický diplom jsme zavedli jako první v ČR a jedni z prvních v Evropě).

- **Potvrzení pozice MU jako významné evropské vzdělávací a vědecké instituce:** Dosáhli jsme významného úspěchu v mezinárodním žebříčku ARWU (shanghairanking.com/rankings/arwu/2022); poprvé v historii jsme se umístili v první pětistovce světových univerzit. Jedná se o významný úspěch, za kterým je dlouhodobá a systematická práce. Podle národního hodnocení výzkumu (M17+) jsme univerzitou v kategorii A, tedy té nejvyšší. Jsme součástí Asociace výzkumných univerzit (AVUni), která nastoluje témata směřující k excelenci (nejen) ve vědě. MU dosáhla nebyvalých úspěchů v národních i mezinárodních grantových soutěžích (Národní plán obnovy, implementační výzva komponenty 5.1 programu podpory excelentního výzkumu v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví – EXCELES, kde se jako univerzita podílíme na všech pěti podpořených projektech tzv. národních výzkumných institutů a Národní institut pro výzkum socioekonomického dopadu nemocí a systémových rizik (SYRI) dokonce koordinujeme; došlo k významnému navýšení počtu grantů European Research Council (ERC). Univerzita se v pozici řešitele zásadním způsobem podílí také na implementaci významných projektů z operačních programů v ČR v programovém období 2014–2021. V rámci realizace 8. rámcového programu EU (Horizon 2020) se MU stala nejúspěšnější organizací v ČR, pokud jde o počet získaných projektů, resp. účastí v podpořených projektech. A podíleli jsme se také na dalších významných akcích a aktivitách, díky kterým byla naše univerzita v mezinárodním prostředí velmi viditelná: ať už šlo o Mezinárodní genetickou konferenci k připomenutí 200. výročí narození G. J. Mendela či International Conference on Research Infrastructures (ICRI) – která byla potvrzením naší světové pozice na „mapě“ velkých výzkumných infrastruktur. V rámci MU pak došlo k inovacím Grantové agentury MU, k zavedení návratových grantů po rodičovské dovolené, v roce 2022 proběhlo interní hodnocení vědy a doktorského studia; to vše představuje významný vklad do rozvoje excelence ve vědě na naší univerzitě. A rozšíření schématu MUNI Award for Science and Humanities pro juniorní vědeckou komunitu, zavedení návazného přechodového financování pro držitelky či držitele grantu ERC nebo další pobídky jsou názornými příklady soustředěné pomoci, díky níž dále zlepšujeme a posilujeme vědecké renomé naší univerzity.
- **Péče o studující, zaměstnankyně a zaměstnance:** Probíhá postupná rekonstrukce kolejí, došlo k transformaci univerzitního hotelu na koleje, čímž jsme navýšili kapacitu ubytování pro studující o zhruba 130 lůžek. Máme vypracovanou strategii rozvoje kolejí, kdy bude nejen probíhat renovace, ale je připraven plán na budování nových kapacit (a již také intenzivně hledáme finanční nástroje, včetně evropských dotačních zdrojů). V září 2022 byla do provozu uvedena mateřská škola v budově na Komenského náměstí, kde má své místo i Spolkovna jako platforma pro setkávání studentských spolků. V roce 2022 byla uzavřena kolektivní smlouva zahrnující navýšení platových tarifů (o 10 % v roce 2022, v letech 2023–2024 pak vždy o dalších 5 %). Všechny fakulty a vysokoškolské ústavy získaly HR Award; byl přijat a je postupně naplňován Gender Equality Plan (GEP). To vše považuji za nesmírně důležité pro naše studující a zaměstnankyně a zaměstnance. Připomněl bych dále též rozvoj aktivit Poradenského centra (nejen v oblasti studia či sexuálního obtěžování – kterému je zapotřebí věnovat pozornost i náležitou osvětu), psychologickou pomoc, aktivity CERPEKu a odboru pro personální řízení podporující rozvoj a vzdělávání. Je připraveno zřízení institutu univerzitního ochránce práv. A plánujeme navýšit doktorská stipendia od 1. 9. 2023 výrazně nad rámec státního příspěvku (další navýšování doktorských stipendií bude následovat v roce 2024).
- **Příprava, schválení a plnění Strategického záměru MU na léta 2021–2028:** Strategický záměr reflektuje společenskou, kulturní a historickou pozici MU a mj. obsahuje řadu cílů udržitelného rozvoje (SDGs), indikátory kvality ve vzdělávání, vědě a výzkumu a stanovuje základní rámce personální politiky, vnitřní správy a rozvoje infrastruktury naší univerzity (muni.cz/media/3322127/strategicky_zamer_mu_2021_2028.pdf). Tento dokument byl zevrubně prodiskutován (přičemž se na jeho tvorbě podílela řada lidí, včetně studentských zástupců) a je mimo naši univerzitu vnímán jako velmi rozvojový a ambiciózní. Jeho věcným doplňkem pak je Strategický rozvojový projekt MU 2021+ „Inovace pro zdravou a bezpečnou společnost“ schválený v roce 2021, který formuluje dlouhodobou vizi rozvoje klíčových tematických oblastí, kde MU spatřuje možnost zásadním způsobem přispět k řešení celospolečenských výzev (muni.cz/o-univerzite/strategie-projekty).

- **Sestavení nových pravidel rozpočtu:** Tato nová pravidla odrážejí specifika jednotlivých součástí MU, s důrazem na kvalitu ve vzdělávání i vědě. Otevřená a konstruktivní diskuse o financování, které je částečně založeno na vnitřních kontraktech s respektem ke každé fakultě, a stanovení výkonových vědeckých indikátorů nás staví do pozice lídra v českém vysokoškolském prostředí. Rozpočtová pravidla jsou transparentní, zohledňují strategické cíle univerzity, odklánějí se od rozpisu MŠMT (což je mj. samotným ministerstvem doporučováno), jsou předvídatelná a bez každoročních zásadních změn do řady indikátorů. Jak plyne ze statistik MŠMT, máme v porovnání s ostatními veřejnými vysokými školami vysoké průměrné platy (v řadě kategorií nejvyšší).
- **Internacionalizace na MU:** Jsme součástí European Digital UniverCity (EDUC), osmičlenné univerzitní aliance, která vznikla v roce 2019, a společně jsme tehdy uspěli v první výzvě Evropské komise. V roce 2022 jsme tento (uvnitř MU ne zcela doceněný) úspěch zopakovali a obstáli v nové výzvě, což obnáší grant ve výši 12,8 milionu eur na další čtyřleté období. Absolvovali jsme mezinárodní evaluaci Monitoring Internationalisation of Czech Higher Education (MICHE 2021). Naše aktivity v rámci předsednictví ČR v Radě EU byly velmi viditelné. Za důležitou rovněž považuji svou účast na nejvýznamnější evropské akci roku v oblasti vědy, výzkumu a inovací „Research and Innovation Days 2021“, kde jsem byl v roli „keynote“ řečníka pozvaného za ČR ze strany Evropské komise a měl jsem možnost prezentovat strategické rozvojové priority naší univerzity. V souhrnu tak lze říci, že si MU mezi českými univerzitami drží prestižní pozici v oblasti internacionalizace. A utváříme a rozvíjíme spolupráci s novými zahraničními regiony s vysokým potenciálem pro výzkum a inovace, rozšiřujeme spolupráci s absolventkami a absolventy či krajankami a krajany na zahraničních univerzitách.
- **Společenské působení univerzity:** Kulturní centrum MU napomáhá užší spolupráci příslušných univerzitních pracovišť při naplňování společenské a kulturní role MU v kultivaci vnitřního i vnějšího prostředí. Od jara 2020 jsme zahájili novou univerzitní tradici pořádáním Masarykových dnů, od druhé poloviny roku 2020 pak Mendelových dnů. A také další společenské akce a události si získávají stále větší pozornost naší akademické obce (od roku 2019 tradiční listopadové pietní shromáždění akademické obce MU v Kounicových kolejkách, připomínky významných výročí, mj. říjnové setkání u Stromu republiky, koncert na konci léta a další).

I ve světle uvedených úspěchů a výsledků je ovšem nutno přiznat, že je několik oblastí, v nichž jsme se za poslední čtyři roky neposunuli nebo v nichž bych si představoval, že budeme dále: očekával jsem vyšší počty uchazeček a uchazečů o studium, větší míru dokončování studia, rychlejší přípravu studijního a zkušebního řádu, výraznější omezování vnitřní konkurence a naopak posilování komplementarity jednotlivých pracovišť. Své nedostatky má komunikační kampaň MU, nejen směrem k absolventkám a absolventům. Nedaří se dostatečně navazovat kontakty s partnery za účelem získávání dalších finančních zdrojů pro budování nezávislého pilíře financování univerzity. V získávání prestižních mezinárodních grantů (např. ERC) sice jsme na špičce v ČR, ale oproti evropské a světové konkurenci zaostáváme. Máme nedostatečnou kapacitu a skladbu kolejí a menz. Rezervy vidím také v zázemí pro univerzitní sport. Některé z uvedených nedostatků jsou nicméně alespoň zčásti dány také nečekanými zevními okolnostmi, které jsme museli společně řešit (již zmíněná koronavirová či uprchlická krize); některé úkoly si žádají delší čas, nicméně ten bychom již neměli příliš ztrácet.

Čeho si opravdu nadmíru vážím, je otevřená a konstruktivní komunikace – ať již s Akademickým senátem MU (s oběma jeho komorami), dále s děkankami a děkany, se Správní radou MU a dalšími. Posilování soudržnosti studentstva a zaměstnankyň a zaměstnanců s naší univerzitou považuji za nesmírně důležité a budu se o ně dál snažit, ať už prostřednictvím kulturních, společenských či sportovních akcí; namátkou bych zmínil letošní novinku – celouniverzitní sportovní den „MUNI Day“, dále hokejová klání, adventní koncert, nově plánované „snídaně s rektorem“ apod.

Celková univerzitní strategie

Z hlediska celouniverzitní strategie budu chtít pokračovat v plnění **Strategického záměru Masarykovy univerzity pro léta 2021–2028** (a z něj vycházejících ročních aktualizací): muni.cz/media/3322127/strategicky_zamer_mu_2021_2028.pdf

Můj cíl, aby se MU k roku 2030 stala nejlepší univerzitou v ČR a posunula se výše v mezinárodních srovnáních (což se nám v některých parametrech již daří), je ambiciózní a stále platný. Jsem si vědom aktuálních společenských výzev, stejně jako potenciálu a síly naší univerzity, našich deseti fakult a dvou vysokoškolských ústavů, které dokážou nalézat společná strategická témata a podílet se na jejich řešení. Zdůrazňovat je nutné cíle udržitelného rozvoje – SDGs, které se ve Strategickém záměru MU odrážejí; naše univerzita k této důležité oblasti přistupuje velmi odpovědně, což se již nyní promítá nejen do mezinárodních žebříčků, které se v posledních několika letech této problematice začaly věnovat, a postavení MU se každým rokem zlepšuje: timeshighereducation.com/impactrankings; topuniversities.com/university-rankings/sustainability-rankings/2023; greenmetric.ui.ac.id/rankings/overall-rankings-2022. Budeme dále naplňovat priority stanovené v rámci Strategického rozvojového projektu MU 2021+ „Inovace pro zdravou a bezpečnou společnost“, jako jsou projekty MUNI BioPharma Hub, Vědecko-technologický park MU nebo strategické projekty podporované z mezinárodních dotačních programů (Horizon Europe, Operační program Jan Amos Komenský a další).

Poznámka: Tímto programovým prohlášením navazuji na své předchozí prohlášení prezentované v roce 2019, na jehož podkladě jsem získal současný rektorský mandát. Nepovažoval bych za účelné v tomto textu „opisovat“ celý Strategický záměr MU. Z tohoto důvodu není výčet níže zmiňovaných opatření vyčerpávající a úplný.

Studium na MU a záležitosti studujících – prioritní vzdělávání

Oblast vzdělávání musí být v 21. století naprostou prioritou pro každou univerzitu hodnou tohoto jména. Zde nás čeká řada výzev a nezbytných opatření, to vše s cílem dalšího **zlepšení kvality studia a přilákání motivovaných a talentovaných uchazeček a uchazečů** (např. MjUNI je velmi vhodným a nadčasovým počinem, dále také předmětové olympiády, středoškolské odborné soutěže, stejně jako další formy spolupráce se středními školami). Správným směrem je kontinuální inovace přijímacího řízení, které zároveň zohledňuje motivaci uchazeček a uchazečů a využívá moderních nástrojů (adaptivní testování, distanční zápisy apod.). Jednu z největších celospolečenských výzev (která je současně velkou příležitostí) představuje rostoucí demografie 18/19letých, a to včetně souvisejícího financování a legislativy. Problematika programových rad studijních programů, microcredentials, uznávání zahraničního vzdělávání, důraz na celoživotní a na moderní formy vzdělávání pro 21. století (krátké programy, distanční studium) nebo snižování studijní neúspěšnosti na všech stupních studia – to vše jsou důležité nástroje, které by měly vést k dalšímu zvýšení kvality studia a celkové úrovni vzdělávání na naší univerzitě.

Současně bychom měli klást větší důraz na **otevřený přístup ke vzdělání** všem potenciálním uchazečkám a uchazečům, bez ohledu na jejich socioekonomickou situaci. A zajímat nás musí nejen studium a jeho kvalita, ale studentský život na univerzitě vcelku: proto je mj. nezbytné věnovat zvýšenou pozornost podmínkám ubytování, stravování a celkové spokojenosti studentek a studentů, to vše samozřejmě s ohledem na finanční možnosti univerzity.

A naše univerzita musí ještě daleko aktivněji než dosud pečovat o bezpečné a tolerantní prostředí, v němž není místo pro jakékoliv projevy nesnášenlivosti, diskriminace či sexuálního obtěžování. Respekt k zásadám akademické etiky je jednou z dlouhodobých hodnot MU, kterou musíme společně naplňovat a prosazovat v každodenním fungování celé univerzity a všech jejích součástí.

Přehled konkrétních kroků v oblasti vzdělávání:

- Zjednodušení studijní nabídky, flexibilní studijní nabídka.
- Inovace uchazečských kampaní. Potřebujeme autenticky, moderně a poutavě prezentovat potenciálním uchazečkám a uchazečům o studium vše, co jim univerzita může nabídnout a čím se může pyšnit (tzn. nejen studijní programy).
- Podpora mezifakultních studijních programů reflektujících společenské výzvy pro 21. století. Univerzita má jedinečný potenciál vytvořit a rozvíjet velmi zajímavé programy propojující přírodní, sociální a humanitní oblasti. Úprava podoby státních závěrečných zkoušek a závěrečných prací reflektující technologický vývoj a legislativní změny.
- Srozumitelná komunikace v tom smyslu, že MU je nejen kvalitní univerzita, ale také instituce, která v rámci studia dokáže poskytovat podporu a pomáhat a která nabízí řadu možností seberealizace; je velmi žádoucí motivovat ke studiu i ty, kteří o sobě pochybují, avšak mají pro studium předpoklady (v tomto ohledu nás „post-covidová“ doba staví před nové výzvy).
- Nová webová prezentace zaměřená na uchazečky a uchazeče u studium, která by zajímavou a přístupnou formou představila silné a jedinečné stránky naší univerzity (s důrazem na kvalitní studium, k němuž je poskytována všestranná podpora, a dále též prezentací MU jako motivujícího, podpůrného a respektujícího prostředí).
- Další rozvoj cíleného studijního poradenství, které bude zvyšovat motivaci k úspěšnému dokončování studia.
- Odpovědná diskuse ohledně společensky relevantních studijních programů v kontextu proměňující se společnosti (nejen v čase dopadů „covidové“ krize).
- Dvnitř univerzity zvýšit důraz na kvalitu pedagogické práce, neboť praktická zkušenost studujících z výuky je tím, co dále utváří pověst univerzity směrem k budoucím uchazečkám a uchazečům o studium.
- Racionální využívání a flexibilita stipendijních fondů.
- Přijetí a schválení nového studijního a zkušebního řádu, který bude mj. reflektovat nové legislativní normy.
- Posílení vzdělávací nabídky o microcredentials v režimu celoživotního vzdělávání; být univerzitou, na kterou se mohou uchazeči obracet také v průběhu svého profesního života; pokračující podpora aktivit U3V a MjUNI.
- Další prohloubení motivace k dokončování doktorského studia ve standardní době, včetně posilování finanční podpory v rámci doktorských studijních programů; podpora pracovních úvazků pro doktorandky a doktorandy (navíc k doktorskému stipendiu).
- Využití zkušeností z „doby covidové“ k efektivnímu a účelnému využívání informačních a komunikačních technologií v synchronní i asynchronní výuce.
- Příprava strategie rozvoje studijních programů jako podkladu pro institucionální evaluaci ze strany Evropské univerzitní asociace (jde o dobrovolný proces, který nám poskytne zpětnou vazbu od evropských lídrů) a následně žádosti o prodloužení institucionální akreditace ve všech relevantních oblastech vzdělávání na MU.

Věda a výzkum na MU – výzkumná univerzita

Nadále platí, že pro dlouhodobou udržitelnost a finanční stabilitu naší univerzity je zásadní **rozvoj špičkového vědeckého výkonu na všech součástech MU** podle stanovených strategických cílů. Také vzhledem k parametrům pro národní a mezinárodní hodnocení vědeckého výkonu je nutné namísto kvantity vědeckých výstupů upřednostňovat kvalitu (kapitola 2 SZ MU 2021–2028: Výzkum a doktorské studium).

Budeme pokračovat v navyšování počtu projektů 9. rámcového programu EU (Horizon Europe) a posilování **mezinárodní viditelnosti výzkumu**, včetně vyššího počtu držitelů grantů ERC. Současně jsem si dobře vědom, že MU musí své výsledky a úspěchy více a lépe prezentovat odborné i laické veřejnosti (zde nám „covidová“ doba nastavila zrcadlo v tom smyslu, že se ukázalo, jak je důležité, aby veřejnost vnímala skutečně strategickou povahu vědy a výzkumu). Zde dále vnímám jako zásadní zapojení naší univerzity do všech pěti tzv. národních výzkumných institutů podpořených z Národního plánu obnovy ČR, které mají zásadním způsobem posílit také komunikaci výsledků vědy a výzkumu směrem k odborné i laické veřejnosti; a dále také přispívat k formulaci kvalitních veřejných politik při naplnění principu evidence based policy (což je mj. významná role institutu SYRI, který naše univerzita koordinuje).

Současně budeme prohlubovat spolupráci s externími subjekty v **oblasti aplikačního výzkumu**, k čemuž např. přírodovědecká fakulta, fakulta informatiky nebo farmaceutická fakulta přispívají velice významně. Nelze pominout udržování a další rozvoj **univerzitní výzkumné infrastruktury (včetně IT)**. Připravovaný princip Open Access/Open Science přinese jak nový rozměr ochrany dat, jejich využívání atp., ale také strategii ve vytváření mezioborových vědeckých týmů či publikačních výstupů. K dalším důležitým tématům bezesporu patří standardy etiky výzkumu a etiky publikování, zejména pak v době stále šířeji dostupných nástrojů umělé inteligence.

Přehled konkrétních kroků v oblasti vědy:

- Implementace klíčových legislativních norem do interních procesů MU (zákon o vysokých školách, o podpoře výzkumu aj.).
- K Metodice 17+ nadále přistupovat s rozmyslem; je nutné brát v úvahu specifika jednotlivých vědních oborů, která národní metodika logicky zohlednit nemůže.
- Realizace projektů ze Strukturálních a investičních fondů EU (ESF/ERDF) a rozvoj výzkumných priorit s dopadem do společnosti; vše s využitím unikátní expertízy MU v přípravě, získávání a úspěšné realizaci projektů z ESF/ERDF (vazba na Strategický rozvojový projekt MU 2021+ „Inovace pro zdravou a bezpečnou společnost“).
- Zajištění úspěšné realizace projektů z Národního plánu obnovy, včetně zásadních infrastrukturních změn na MU (MUNI BioPharma Hub, získání dalších finančních prostředků se speciálním zřetelem na problematiku udržitelnosti).
- Důsledná příprava na komplexní mezinárodní hodnocení vědy: příští Mezinárodní evaluační panel se uskuteční v roce 2025 a naši ambicí musí být co nejlepší výsledek (nejen proto, že hodnocení bude mít dopad na financování MU v oblasti vědy a výzkumu).
- Užší spolupráce s Mezinárodní vědeckou radou MU (ISAB) při evaluaci výzkumu, standardů publikování, standardů doktorského studia atp.
- Pečlivá evidence zahraničních pobytů studujících v doktorských studijních programech a podpora dlouhodobějších výjezdů na špičková zahraniční pracoviště.
- Získávání prestižních projektů v rámci rámcového programu EU Horizon Europe – ERC, Teaming, Twinning, ERA Chairs.
- Příprava Národního institutu pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik (SYRI) na období po roce 2026, tedy po skončení financování z Národního plánu obnovy.

Vnější vztahy a internacionalizace MU

V úřadu rektora jsem poznal, jak podstatné je šířit povědomí o značce **Masarykova univerzita**, jak je důležité vstupovat do veřejného prostoru a rovněž pomáhat posilovat větší sounáležitost mezi univerzitou a studujícími, zaměstnankyněmi a zaměstnanci a absolventkami a absolventy (a to nejen prostřednictvím společenských aktivit, kultury či sportu). Kapitola 3 SZ MU 2021–2028 (Vnitřní kultura a společenské působení) stanovuje strategické cíle a příslušné indikátory k naplňování především společenské role univerzity.

Internationalizace univerzity se pak promítá do všech kapitol SZ MU 2021–2028, přičemž ji osobně považuji za klíčový nástroj, máme-li se prosadit v globální konkurenci. Měli bychom získávat více uchazeček a uchazečů do anglických studijních programů a dále posilovat kontakty a spolupráci s našimi absolventkami a absolventy. Budu tedy dále podporovat schémata pro získávání zahraničních zkušeností, ať již prostřednictvím stáží na všech stupních studia (týká se i zaměstnankyň a zaměstnanců) nebo intenzivnějším zapojením do zajímavých mezinárodních konsorcií. Jsme součástí EDUC – European Digital UniverCity, projektu Evropských univerzitních aliancí, který rozšířením o další dvě partnerské univerzity získává novou dynamiku. A tzv. Utrechtské síť využijeme pro hlubší analýzu a další plnění cílů udržitelného rozvoje.

Přehled konkrétních kroků v oblasti vnějších vztahů a internacionalizace:

- Oslovení dostatečného množství talentovaných a motivovaných uchazeček a uchazečů o studium s jasným cílem – být výběrovou univerzitou.
- Efektivnější využívání dat z výzkumů zaměřených na uchazečky a uchazeče o studium, studentky a studenty, absolventky a absolventy.
- Koncepce celoroční komunikační kampaně zaměřené na uchazečky a uchazeče o studium jak v českých, tak anglických studijních programech.
- Systematičtější práce s absolventkami a absolventy, jejichž potenciálu pro rozvoj MU jsme zatím nebyli schopni plně využít.
- Aktivní hledání kvalitních potenciálních zaměstnanců z prostředí mimo MU.
- Rozvoj kontaktů se zahraničními univerzitami a vědeckými institucemi, které mj. představují jednu z cest ke zlepšování postavení MU ve vybraných žebříčcích hodnocení univerzit.
- Podpora spolupráce se zahraničními partnerskými univerzitami nejen v rámci tzv. TOP300 (dle THE, QS či ARWU), a to jak v oblasti vzdělávání, vědy, výzkumu a inovací, tak v rámci tzv. třetí role univerzity (zejména spolupráce v rámci řešení celospolečenských výzev).
- Podpora univerzitního sportu, který může velmi významně přispět k budování sounáležitosti s univerzitou.
- Další rozvoj aktivit Kulturního centra MU a celouniverzitních společenských a kulturních akcí.
- Pokračování v záměru pojmenovávání významných prostor či budov po historických osobnostech spjatých s univerzitou.

Vnitřní správa a komunikace

Vnitřní správa univerzity se opírá o milníky obsažené ve SZ MU 2021–2028 (kapitola 4: Personální řízení a rozvoj zaměstnanců, kapitola 5: IT systémy a IT podpora, kapitola 6: Správa instituce a infrastruktura). Univerzita nadále musí s rozvahou využívat své velikosti k tomu, aby vytvářela přiměřené prostředí pro fakulty a další součásti; to mj. znamená brát při rozdělování rozpočtu v úvahu vnější pravidla, ale současně uvnitř univerzity nereagovat na každou dílčí změnu vnějších parametrů (což např. zatím využíváme u rozpočtových pravidel směrem k farmaceutické fakultě nebo v minulosti k CEITECu). U nyní platných rozpočtových pravidel také rozlišujeme specifika humanitních a společenských fakult, což nám dává konkurenční výhodu oproti jiným univerzitám (např. v průměrných platech); v tomto přístupu budu chtít nadále pokračovat.

Vnější prostředí se poměrně významně mění a univerzita by měla pokračovat v intenzivním růstu, mj. podpořeném pravidly sestavování rozpočtu. Budu chtít dále vést diskusi o centralizovaných nákladech a odvodech jednotlivých součástí a nadále univerzitu směřovat k vnitřní dělbě práce s cílem, aby byla silná jako celek a měla dobrou šanci uspět v národní i mezinárodní konkurenci. Zajištění a racionální nakládání s univerzitními fondy v čase předpokládané stagnace veřejných prostředků (a významně vyšší inflace) nyní nabývá zásadního významu. Budu dále podporovat opatření, která povedou k dosažení profesních cílů při současném sladování pracovního a osobního života.

S ještě větší vnímavostí – a současně důrazem – budu dbát na dodržování etického chování a jednání na celé univerzitě. Události posledních týdnů ukazují, že tato problematika si zasluhuje vskutku komplexní přístup, a to nejen při řešení jednotlivých případů, ale především z hlediska prevence a obecné kultivace vnitřního prostředí MU.

Přehled konkrétních kroků v oblasti vnitřní správy a komunikace:

- Další debata o nákladové stránce fungování MU (včetně centralizovaných prostředků) a jednotlivých součástí v době zvyšování cen energií, nájmu atd.
- Strategické zacházení s univerzitními fondy.

- Posílení image MU jako spolehlivého zaměstnavatele nabízejícího stabilitu, dobré pracovní podmínky a zajímavou práci se společenským dopadem ve složité době, dále konkurenceschopné finanční ohodnocení, kariérní růst a rozvoj a možnosti sladění pracovního a rodinného života (včetně pečujících osob).
- Další rozvoj tzv. měkkých dovedností zaměstnankyň a zaměstnanců i studujících (např. využití modulů vzniklých v projektu MUNI 4.0), posilování tarifních složek mzdy, podpora mladých rodin s dětmi (např. flexibilní pracovní doba, dětské skupiny, školky).
- Implementace principů HR Award, včetně přípravy navazujícího GEP pro léta 2025–2028, dále širší osvěta ohledně Etického kodexu MU či řešení problematiky nediskriminace i genderové vyváženosti na jednotlivých součástech univerzity.
- Další internacionalizace prostředí, program na podporu mobility, využívání dobré praxe získané v zahraničí, program na podporu tvůrčího volna, další posilování vnitřní kultury ve směru rostoucí spokojenosti zaměstnankyň a zaměstnanců, jejich motivace a pocitu sounáležitosti s univerzitou.
- HR marketing s přesahem do zahraničí, podpora programů na podporu personální politiky, funkční místa.
- Posílení komunikace se studujícími (a to v obou směrech) na MU tak, aby měli možnost snadněji a efektivněji prezentovat své názory a očekávání, ať už v oblasti kvality studia či vnitřní kultury univerzity. Celkové „odmytizování“ přístupu k vrcholným představitelkám či představitelům fakult a univerzity (např. formou pořádání diskusních snídaní či večerů, sportovními či kulturními akcemi). Osobně mě velice zajímá, co si studentky a studenti myslí o podmínkách ke studiu, o studentském zázemí a jeho rozvoji, včetně hlavních problémů či nedostatků; vždy mě v tomto směru názory studujících zajímaly a byl jsem vždy (ať už jako rektor či předtím děkan) otevřen jejich podnětům a neformální diskusi.
- Detailní vyhodnocení kroků z externího auditu RMU, který se uskutečnil v roce 2020; další diskuse o rozdělení pravomocí a povinností mezi RMU a součástmi univerzity reflektující dynamicky se vyvíjející zevní prostředí i zvyšující se nároky na strategické řízení (s důrazem na financování priorit v oblasti vzdělávání a výzkumu).
- Nová generace ekonomicko-personálního informačního systému.
- Strategický rozvoj kolejí; jejich postupná rekonstrukce a nová výstavba moderních velkokapacitních bloků kolejí v areálu bohunického kampusu.
- Posilování role MU jako lídra v oblasti digitalizace a kyberbezpečnosti prostřednictvím rozvoje univerzitní IT infrastruktury, informačních systémů a služeb v návaznosti na očekávané legislativní změny (novela zákona o vysokých školách, DEPO, jednotná digitální brána, novela zákona o kybernetické bezpečnosti).
- Další posílení zázemí a infrastruktury pro univerzitní sport.
- Společné zahájení akademického roku ve spolupráci s dalšími vysokými školami na území města Brna (kulturně-sportovní událost).

Závěrem

V předkládaném programovém prohlášení jsem zmínil řadu úspěchů naší univerzity, zvládnutí vážných a bezprecedentních krizí, získané projekty, granty, mezinárodní partnerství i prestižní mezinárodní ceny. Přiznám se, že mi někdy přijde až neuvěřitelné, jak se nám jako instituci vlastně daří – v tomto čase velkých krizí.

Tím spíše bychom si měli často a pravidelně připomínat, že žádný z těchto výsledků a úspěchů by nebyl možný a ani myslitelný bez našeho ukotvení ve svobodném světě a bez našeho zapojení v západních organizacích. Občas totiž mám při sledování našeho veřejného prostoru a preferencí určitých skupin občanů pocit, že si tyto souvislosti jako společnost dostatečně neuvědomujeme. A že nedokážeme naplno docenit své privilegované postavení. Včetně toho nejdůležitějšího – *naší svobody*.

Navzdory všem krizím a všem aktuálním problémům totiž jsme privilegované generace. Protože žijeme v časech, kdy máme svobodu. Svobodu za sebe rozhodovat, svobodu říkat, co si myslíme, svobodu přemýšlet a kritizovat, svobodu bádát, svobodu cestovat. Zároveň bychom ale stále měli pamatovat na to, že svoboda, kterou máme, není vůbec samozřejmá. A že jsme za ni a za její udržení také zodpovědní.

A co tato odpovědnost znamená? Současná doba je v řadě ohledů velmi zkratkovitá a povrchní. A veřejný prostor je tak snadno kolonizován povrchními informacemi, dezinformacemi či manipulacemi. Což má přirozeně dopad na kvalitu veřejné diskuse a na povahu veřejného mínění. A to spolurozhoduje o samotné povaze demokracie, o kvalitě správy věcí veřejných – a tím o směřování celé společnosti. Odpovědnost proto mimo jiné znamená, abychom byli vnímaví a citliví vůči všem jevům a krokům, které oslabují či ohrožují kořeny svobody v nejširším smyslu. A zde je podle mého názoru role univerzit a vysokých škol nepominutelná. Kdo jiný by měl být v této situaci ve společnosti autoritou a hlasem rozumu? Kdo jiný by měl ostatním pomoci rozpoznat rizika a bránit se přicházejícím hrozbám a nebezpečím? Právě to je odpovědnost, které se naše univerzity a vysoké školy nesmí a nemohou zříci. A to je odpovědnost, které se nikdy nesmí zříci Masarykova univerzita.

Mohu Vám slíbit, že jako rektor naší univerzity – pokud získám ve volbách důvěru – budu i v dalším funkčním období vystupovat a konat tak, abychom jako instituce co nejlépe dostáli i tomuto závazku a této naší širší odpovědnosti. V zájmu obrany trvalých hodnot, jako jsou svoboda, demokracie a humanita, na kterých byla naše univerzita před 104 lety založena.

Martin Bareš

V Brně dne 20. 2. 2023